

Yettinchi Majlis

Salotini izom va avlodi vojub ul-ehtiromlari zikridakim, bazi yaxshi mahallarda xub bayt o'qubturlarkim, filhaqiqat o'zlari aytqondek xubdur va bazi nazm latoyifiga mashg'ul bo'lubturlarkim, ul dag'i matlub va marg'ubdur

Muluk shajarlarining bo'stoni va salotin gavharlarining ummoni, xoqoni jahongiri sohibqiron, yani:

Temur Ko'ragon(1) - agarchi nazm aytmoqqa iltifot qilmaydurlar, ammo nazm va nasrni andoq xub mahal va mavqeda o'qubdurlarkim, aningdek bir bayt o'qug'oni ming yaxshi bayt aytqoncha bor. Tabarruk haysiyatidinkim, ul hazratning muborak ismi bu muxtasarda bo'lg'ay va ul latoyifdin biri bila ixtisor qushilur. Mundoq naql qilurlarkim, chun Tabrizda Mironshoh Mirzo(2) chog'irg'a ko'p ishtig'ol ko'rguzdi. Dimog'i va mizoji etidol tariqidin inhirof topib, andin nomuloyim amr ko'p surat tuta boshladi. Samarqandda ul hazrat arzig'a bu nav yetkurdilarkim, uch nadimi borkim, mufrit chog'ir ichmakka bois alardurlar. Hukum bo'ldikim, tavochi miqdor bila chopib borib uchalasining boshin keltursun. Alardin biri Xoja Abdulqodir erdi va yana biri Mavlono Muhammad Koxin erdi va yana biri Ustad Qutb Noyi erdi. Tavochi bo-rib ikkisini yasoqqa yetqurdi. Ammo Xoja Abdulqodir qochib qalandar bo'lub, o'zin devonaliqqa solib mulkdinmulkka mutavori yurur erdi, to ulkim, ul hazrat yana Iroq yurushi qildi. Ul mamolikda Xojaning ul holi bazig'a malum bo'lub, yuqori arz qildilar. Hukum bo'ldikim, tutub keltursunlar. Ul hazrat taxtda erdilar, Xojai faqirni devonaliqqa qo'ymay, sudrab taxt ilayiga kelturdilar. Andin burunkim, siyosat hukm bo'lg'ay, chun Xojaning kamolotidin biri quron hifzi va qiroat ilmi erdi, filhol biyik un bila quron o'qumoq bunyod qildikim, ul hazratning g'azabi lutfqa mubaddal bo'lub, fazl va kamol ahli sori boqib, bu misrani ba vaqt o'qudikim:

Abdol zi biym chang bar mushaf zad(3).

Andin so'ngra Xojag'a iltifot va tarbiyatlar qilib, o'z oliy majlisida nadim va mulozim qildi. Idrok va fahm ahli bilurkim, yillar balki qarnlarda mundoq latif so'z voqe bo'lmas. To olam ahli bilg'aylarkim, Sulton sohibqirong'akim, majolisida paydar-pay xub abyot va yaxshi so'zlar darmahal voqe bo'lur dag'i. mavrusiydurkim, nisbatin ul jaddi buzurgvorg'a tuzaturkim, ul birining makoni ravzai jinon va bu biri jahon mulkida jovidon bo'lsun!.

Xoqoni Said Shohrux Mirzo(4) kim, avlodi vaamjod orasida sohibqiron otasining qoyim maqomi bo'ldi. Ham nazmg'a mashg'ulluq qilmas erdi, ammo xub bayt va yaxshi so'zlar ko'p ul hazratdin ham voqe bo'lur erdi. Muni ham bir naql bila ixtisor qililur. Bu faqiri haqir Bobur Sulton muborak tilidin mundoq eshittimkim bir majlisda akobir sari bo-qib Shohrux Mirzodin naql qildilarkim, ustod Qivomiddin memorg'a bir imorat jihatidin etiroz qilib bir yil mulozamatdin mahrum ekondur. Yil boshida taqvim istixroj qilib bu vasila bila shoyad Mirzoning muborak dindorin ko'ra olg'aymen deb eshikka kelib, sudurni vosita qilib, oni sudur ko'rguzub taqvimin arz qilibturlar, Mirzo tabassum qilib bu baytni o'qubdurlarkim:

Tu kori zaminro naku soxti

Ki, bo osmon niz pardoxti(5).

Aningdek otadin mundoq o'g'ul hech ajab emas.

Abobakr Mirzo - nabira bo'lur. Bahodirlug'i va qilichi zarbi Chig'atoi ulusida mashhurdur. Chun tabida nazm choshnisi bor ermish. Hamul bahodirlug' tavridda bu tuyuq andin mashhurdurkim:

Er kerak o'rtansa yonsa yolina,

Yora yeb yotsa otining yolina.

It o'lumi birla o'lsa yaxshiroq,

Er otonib dushmanig'a yolina.

Agarchi bazi alfozi turkonarohdur, ammo tajnisini yaxshi topibdur.

Sulton Iskandar Sheroziy ham nabiradur. Saltanat tajammulini, derlarkim salotindin ozi oncha qilmish bo'lg'ay. Yetti yo sakkiz yilliq saltanatida go'yoki uch ganj topibdur. Mavlono Haydar turkigo'y, aning modihini ekandur. Bu aning masnaviysidindurkim:

Himmat elidur yadi bayzo degan,

Er nafasidur dami Iso degan.

va Sulton Iskandarni derlarkim, tabi nazm erdi. Va bu tuyuqni andin naql qilurlarkim:

To'lun oyg'a nisbat ettim yorumi,

Ul xijolatdin kam o'ldi yorumi.

Tori mo'yungning zakotin men beray,

Yo Misrki, yo Halabni yo Rumi.

Burung'i tuyuqdin bu turkonaroqdur.

Xalil Sulton(6) - hazrat sulton us-salotinning voqeasidin so'ngra Samarqand taxtida saltanat qildi. Zurafo va shuaro majlisida jam bo'lurlar erdi. Mashhurdurkim, o'zi sher aytur erdi. Andoqkim, devoni tarifida Xoja Ismatulloh qasida aytibdur, ammo tilab topilmadi, ushbu matlaidin o'zgakim:

Ey turki pari paykarimiz, tarki jafu qil,

Komi dilimiz, lali ravonbaxsh ravo qil.

Ulug'bek Mirzo(7) - donishmand podshoh erdi. Kamolati bag'oyat ko'p erdi. Yetti qiroat bila quroni majid yodida erdi. Hayat va riyoziyini xo'b bilur erdi. Andoqkim, zij bitidi va rasad bog'ladi va holo aning ziji oroda shoyedur. Bovujudi bu kamolot gohi nazmg'a mayl qilur. Bu matla aningdurkim:

Harchand mulki husn ba zeri nigini tust,

Sho'xi makunki, chashmi badon dar kamini tust(8).

Boysung'ur Mirzo(9) - xushtab va saxiy va ayyosh va hunarparvar podshoh erdi. Xattot va naqqosh va sozanda va go'yandadin muncha benazir kishikim, aning tarbiyatidin orog'a kirdi, malum emaskim, hech podshoh zamonida paydo bo'lmish bo'lg'ay. Ulcha imkoni bor, olamni xushluq bila o'tkardi. Derlarkim, bu matla' aningdurkim:

Nadidam on du rux, aknun du moh ast,
Vale mehrash base bar joni mo hast(10).
Taxallusi budurkim:

G'ulomi ro'i u shud Boysung'ur
G'ulomi xubro'yon podshoh ast(11).
Bobur Mirzo - darveshvash va foniyy sifat va karim ulaxloq kishi erdi. Himmati olida oltunning dag'i kumushning tosh va tufrog'cha xisobi yo'q erdi. Tasavvuf risolalaridin "Lamaot(12) bila "Gulshani roz(13)g'a ko'p mashuf erdi. Tabi dag'i nazmg'a muloyim erdi. Bu ruboiy aningdurkim:

Chun bodavu jomro baham payvasti,
Medon ba yaqinki, rindi bolo dasti,
Jomast shariatu, haqiqat boda
Chun jom shikasti, ba yaqin badmasti(14).
Agarchi turkcha nazmlar ham aytur erdikim, barchag'a qabul erdi. Ammo u bayt ham aningdurkim:

Necha yuzung ko'rub hayron o'layin,
Ilohi, men sanga qurbon o'layin.
Abdulatif Mirzo(15) - savdoyi mizoj va vasvasiy tab va devonazor kishi erdi. Mundin o'zga dag'i g'arib badfelliqlari bor erdikim, zikridin behijobliq lozim kelur. O'tar dunyo maslahati uchun donishmand va podshoh otasin o'lturdi. Har oyinakim, saltanat Shiruyag'a vafo qilg'oncha anga qildi. Ammo tabi nazm erdi va sherni obodon aytur erdi. Bu matla aningdurkim:

Bar dilu jon sad balo az yak nazar ovard chashm,
Chun biguyam shukri in, yo rab, nabinad dard chashm(16).
Jahonshoh Mirzo(17) - dag'i sher aytur erdi. Bu maqta aningdurkim:

Az lutfi do'st yoft haqiqi murod dil,
Be jiddu jahdi toatu be minnati amal(18).
Yaqub Mirzo(19) - turkman salotinida aningdek pisandida zotlig' va hamida sifatlig' yigit oz bo'lg'ay. Darveshsifat va foniyyash erdi. Bu ruboiy aningdurkim:

Olamki, dar u sabot kam mebinam,
Dar har tarabash hazor g'am mebinam,
Chun ko'hna rabotestki, az har tarafash
Rohe ba biyoboni adam mebinam(20).
Sayid Ahmad Mirzo(21) - salim tab va pok zehn kishi erdi. Xili mashhur nazmlari bor. Ham g'azal, ham masnaviy, ham turkiy, ham forsiy g'azal tavrada devoni bor. Va masnaviy tavrada "Latofatnoma aningdur. Bu turkcha matlai yaxshi vaqe bo'lubturkim:

Sayd etti firoqing meni murg'i sahariydek,
Qil odamiyliq, qilma nihon yuzni paridek.
Bu forsiy matla ham aningdurkim:

Maham gar pesh az in pinhon bimonad,
Ajab, gar bedilonro jon bimonad(22).
Sulton Ahmad Mirzo - darveshvash, yaxshi axloqlik, pisandida atvorliq, odamisheva kishidir. Ota jonibidin xushtabliq anga mavrusiydur. Yillar Xuroson taxtida hukumat qildikim, hech kishi andin shikoyat qilmadi va tan etmadi. Va Sulton sohibqironing ota mayobasidadur va ikki devon ixtiyori va mulku mol mushorun ilayhi va sipohi va cherik mutamaddun alayhi uldur va gohi nazm ham aytur. Bu bayt aningdurkim:

Sen kiby sho'xi sitamgar dunyida paydo qani,
Sehr bobida ko'zungdek kofiri yag'mo qani?
Boyqaro Mirzo - bovujudi ulkim, Sulton Sohibqironning tug'qon og'asi erdi. Yillar Balx (qubbat ul-islomiy)da saltanat qildi. Va lekin shikasta nafsliq va kichik ko'ngulluk, tavozu va tazimliq kishi erdi va haqshunoslig'i alo martabada erdi. Tabi dag'i nazm

hulyasidin muarro emas erdi. Bu matla aningdurkim:

Zihi tajallii husni tu dar jahon paydo,
Va z-in tajallii u gashta joni mo shaydo(23).
Kichik Mirzo(24) - xub tabliq, tez idrokliq, sho'x zehnlilik, qaviy hofizaliq yigit erdi. Oz fursatda yaxshi tolibi ilm bo'ldi va ko'proq ulum va funundin o'z mutolaasi bilan vuquf hosil qildi. Sher va muammoni xub anglar erdi, balki ko'ngli tilasa ayta ham olur erdi. Bovujudi bu fazoyil darveshliqlarga moyil bo'lub, Makka ziyorati sharafig'a musharraf bo'ldi. Ammo bag'oyat mustag'ni kishi erdi. Bo'la olurkim, faqir istig'nosi erkan bo'lg'ay. Bu ruboiy aningdurkim:

Umre basaloh mesutudam xudro,
Dar shevai zuhd menamudam xudro.
Chun ishq omad kadam zuhdu chi saloh,
Alminnatulillah, ozmudam xudro(25).
Bazi derlarkim, bu ruboiy hazrat Maxdumiy Nuran bila tavorud(26) voqe bo'lubtur. Andoq dag'i bo'lsa ulug' davlat turur. Sulton Badiuzzamon Mirzo(27) - husni surat va husni siyrat bila orosta va jamoli zohiriy va kamoli botiniy bila piyrosta yigitdur. Razm atvoridin otar-tutarda dilpisand va bazm asbobidin ichmak va bag'ishlamoqda bemonand. Tabi ham nazm uslubida muloyimdur. Bu matla aningdurkim:

Mahi man, be guli ro'yat dilam xum gashta chun lola,
Jigar ham az g'ami hajrat shuda pargola-pargola(28).
Bu turkiy matla dag'i tarkibda xub va holatda marg'ub voqe bo'lubturkim:

Ey sabo, gar so'rsa holim shammai ul sarvinoz,
Evrulub boshig'a men sargashtadin yetkur niyoz.
Shoh G'arib Mirzo(29) - sho'x tablig' va mutasarriif zehnlilik va nozuk taxayyulluq va daqiq taaqqulluq yigitdur. Nazm va nasrda naziri madum va mutaxanyila va hofizada adili nomalum. Ov va qush xotirig'a marg'ub va qurro va o'qush ko'ngliga mahbub. Bu matla aningdurkim:

Qaysi bir gulchehra ul gulbargi xandonimcha bor,
Qaysi bir shamshod qad sarvi xiromonimcha bor?
Bu matla ham yaxshi voqe bo'lubturkim:

Tarki mehr aylab agarchi bo'ldi jonon o'zgacha,
To tirikman, qilmag'umdur ahdi paymon o'zgacha.
Bu matlai xos xayol va g'arib ado topibdurkim:

Porso yoring'a may ichmak shior o'lmish yana,
Baski tortarman sabu, egnim figor o'lmish yana.
Bu forsiy matlai ham bag'oyat oshiqona tushubturkim:

Bozam baloi jon g'ami on mohpora shud,
Ey voy, on marizki dardash du bora shud.
Bu matlai ham bag'oyat oshiqona va muxlisona va muassirona voqe bo'lubturkim:

Do'ston, har gah guzar so'i mazori man kuned,
Joi takbiram duoi joni yori man kuned(30).
Devon ham jam qilibdur. Yaxshi matlalar bu muxtasarg'a sig'mas, magar yana bir kitob bitilgay.
Faridun Husayn Mirzo(31) - Faridun hasabliq va Husayn nasabliq. Zoti tazim va viqorliq va xulqi adab va hurmat shiorliq, yoy kuchida yagona va o'q otarda zamona ahliga nishona. Toat va taqviyg'a moyil. Zikr va tilovatqa mashg'ul yigitdur. Xub tabi va muloyim zehni bor. Bu matla aningdurkim:

Garchi dar ko'i tu pomoli jafu gardidam,
Ba xudo gar sari mo'e zi vafu gardidam(32).
Bu turkcha matla ham aningdurkim:

Ey sabo, yetkur manga sarvi ravonimdin xabar,
Rahm etib bergil manga oromi jonimdin xabar.

Muhammad Husayn Mirzo(33) - xaloyiq ani adolat va shijoat va saltanat oyinida ko'p tarif qilurlar, ammo ulcha zohir bo'ldi - bag'oyat sarkashlik va begonavashlik go'yo zotida bor. Har taqdir bila derlarkim, bu matla aningdurkim va yaxshi tushubtur:

Oludai gardi zi pai saydki, gashti,

G'arqi araqe bar dili garmki, guzashti(34).

Boysung'ir Mirzo(35) - tabi diqqatliq va zehni javdatliq. Saltanat taxtida faqrpeshalik va makrumat bisotida fanoandeshalik yigitdur. Fazoyil va hunarlarga rog'ib va fazl ahli taqviyatig'a murtakib. Nazm oyini dag'i anga maqbul va gohi ul fikrga tabi mashg'ul. Bu matla aningdurkim:

Kosh dar ishq'i buton devonaye boshad kase,

Tarki olam karda dar vayronaye boshad kase(36).

Sulton Masud Mirzo(37) - ravshan zehnlilik va mustahsan tabliq va pokiza hisol va mahmud faol yigitdur. Vafo va diljo'yulq aning shiori, saxo va darveshxo'yulq aning atvori. Mulk ravnaq va intizomida axtari masud. Nazm zeb va ziynat itmomida abnoi jinsqa maqsud. Bu turkcha matla aningdurkim:

Yor borib jong'a qo'ydi dog'i furqat, ey rafiq,

Ko'ngluma kor etmasunmu dardi g'urbat, ey rafiq?

Sulton Ali Mirzo(38) - holo Samarqand mulkida saltanat taxtida mutamakkindur. Derlarki, tabi nazmg'a moyildur. Bu matlani andin naql qilurlarkim:

Vaslida mag'rur bo'ldung hajrida zor, ey ko'ngul,

Ne aning birla, ne onsiz, toqating bor, ey ko'ngul.

Yettinchi majlisniig tuganchisi

Bu oliyjoh podshohlar va anjumsipoh falak dastgohlardin avvalg'i Jamshid(39) va Faridun(40) monand ota bila farzandg'a so'ngg'i avlod va axfod va amjodqa falak Jamshid bila Faridung'a ichirgandek, ayog'i ichurdi va vujud bazmgohidin surdi va adam faromushxonasig'a kiyurdikim, dunyoda haq taolo alarni shohi taxtgir qilg'ondek oxirtda ham muqarrabi dargoh va arshi sarir qilg'ay. Va alarning mulku taxt va saltanatin va toju sipoh va hashamatini alarg'a vorisi barhaq va mulkka horisi mutlaq, yann Sulton Sohibqirong'a musallam tutg'ay va ruhlarining shamin ham o'z o'chog'lari shulasi bila yorutg'ay va soyir shohzodalar dag'i bu davlatdin bahramand va shoh inoyatidin sarbaland bo'lg'aylar.

To Temuru Shohrux degan bo'lg'ay ot

Andin so'nggi shahlar bori farxunda sifot.

Ey davlatu iqbolg'a orostai zot,

Majmuicha bo'lsun sanga davroni hayot.

Sakkizinchi Majlis

Sulton sohibqironning latif tabi natoyijining zebolari, husn va jamoli zikrida va sharif zehni xasoisining ranolari ganj va daloli sharhidakim, har qaysi zamon safhasi bo'stonida ranginlig' va ravonlig'din guluzoredur sarvqad va har birisi davron arsasi gulistonida ravonlig' va ranglikdin sarvi ozodedur, ulxad

Saltanat bahrining durri yaktosi va xilofat sipehrining xurshedi jahonorosi, saxovat havosining abri guharbori va shijoat beshasining huzabr shikori, adolat chamanining sarvi sarbalandi va muruvvat madanining gavhari arjumandi, ko'shish razmgohining Rustami(1) dostoni va baxshish bazmgohining Hotami(2) zamoni, fasohat ilmining nukta birla sehrsozi va balog'at jahonining diqqat bila mujiza pardozi - Sulton us-salotin Abdulg'ozu Sulton Husayn Bahodirxon vTB“

Kim, mulki davomi to qiyomat bo'lsun,

Zotig'a bu mulk uzra iqomat bo'lsun,

Adl ichra tariyqi istiqomat bo'lsun,

Olam ahli uchun salomat bo'lsun.

Bu xusravi gardunjohnikim, nasabi bobida xoma sursam yuz ming xon va xoqonni bu juzvi muxtasarda yig'ishtursa bo'lurmi? Va bu doroi anjumsipohnikim, hasabi sharhida qalam ursam yuz tuman xoqon va qoonning hamida axloqicha so'zni bu muhaqqar avroqqa yig'ishtursa bo'lurmu? Nasabi bobida fasohatshior yaxshilar "Nasabnoma(3) bitibdurlarkim, har safhasi Moniy korgohin xijil etar va hasabi sharhida balog'atdisor munshilar tarixe tartib beribdurlarkim, har varaqi Chin nigoristonin munfail aylar. Har kishi ul "Nasabnomag'a boqsa bilg'aykim, xoqon va roy anga bir turk va bir hindu bandadur. Va har kim, ul tarixni mutolaa qilsa, anglag'aykim, Jamshid va Iskandar aning ham bilganlaridin, ham qilg'onlaridin sharmandadur. Bas chun bu muxtasarda nima ul jins so'zlaridin sug'ursa bo'lmas va alar sharhida nukta sursa bo'lmas. Va yuqorig'i so'z uslubi taqozoi ul qilurkim, ul hazratning latoyifi tabidin bir necha matla bila bu avroqqa zeb va ziynat qilg'ay va natoyiji zehnidin bir necha bayt bila bu ajzog'a qadru qiymat berilgay va har oshiqona matla bila dard ahli jonig'a shulai fano yoqilg'ay va har dardmandona bayt bila ishq ahli ko'nglig'a barqi balo chaqilg'ay. Bas emdi, shurui maqsudqa va rujui matlubqa qilali-im, so'z itnobi ul sharif tabg'a mujibi kalol va fasonai tuli ul latif zehng'a boisi malol bo'lmasun. Ul hazratning xub ashori va marg'ub abyoti bag'oyat ko'ptur va devon ham murattab bo'lubtur. Devon ibtidosidin bunyod qilildi va har g'azaldin bir matla yozildi:

"Alif harfi:

Manzurning xo'yining bulajablig'idakim, mehrida oshiq jon bersa, bovar gilmoslig'ining besabablig'ida:

Ne ajoyib xo'y erur, ey sho'xi siyminbar, sanga -
Kim, necha mehringda jon bersam emas bovar sanga.
Mahlubning mufrit iltifotidin behol bo'lub bexudona ul iltifotni izhor qilur manida bu matla g'arib ado topibturkim:

Evrulub gul boshig'a bulbul visol o'lg'ay anga,
Gul aning boshig'a evrulsa, ne hol o'lg'ay anga.
Gul vaqtida birov xor g'amidin muftalo erkanining izhori va loladek bag'rida yuz dog' bila erkanining namudori:

Bo'ldi gul vaqti-yu men xor g'amidin muftalo,
Hajr o'tidin loladek bag'rimda yuz dog'i balo.
Ko'ngli nolasin vayronadag'i cho'g'z faryodig'a nisbat qilibtur. Ul mani sharhida bu matla yaxshi tushubtur:

Vahki, ko'nglum nolasi hardam buzulg'on jon aro,
Go'yo bir cho'g'z erur faryod etar vayron aro.
Sirishki daryosidin girdobg'a tushganin va torjismi ul girdobdin pechu tob'g'a qolg'onin bu matlada izhor qilurkim:

To tushubturmen sirishkim bahridin girdob aro
Zulfidek sargashta jismim qoldi pechu tob aro.
"Be harfi:
Furqat o'tidin jismi betob ekanin va g'amgin ko'pgli pechu tobidin ko'zida xunob ekanin bu matlada g'arib nav ado qilur. Bu matla mavqufdur o'zga abyotqa, ammo dastur bila matla bitildi:

Furqatingda yo'q edi jismimda jon, ko'nglumda tob
Ko'zida xunob erdi-yu, g'amgin ko'ngulda iztirob.
Bedillig'idin telba ko'nglin tilay borg'oni bu g'azalda oxirg'acha musalsal aytilibdur va zebo deyilibdur:

Telbarab itgan ko'ngulni istadim har yon borib,
Tog'u daryovu biyobonlarni bir-bir axtorib.
Manzur yuzi olida ko'zgu rashkidin pechu tobi va ko'nglida ul quyosh tobidin zarradek iztirobi:

Zarra yanglig', ayb emas, ko'nglumga tushsa iztirob,
Mehri ruxsorig'a hardam chun erur ko'zgu hijob.
Firoq zulmidin jonig'a o't va ko'nglida tobin o'tqa tushgan qil pechu tob'g'a tashbih qilibdur va g'arib tashbih voqe bo'lubtur:

Ey firoqning zulmidin jonimda o't, ko'nglumda tob,
O'tqa tushgan qil kabi jismim aro ham pechu tob.
Musofir yori hajridin ko'nglining xaroblig'in va ul oshubdin joni betoqat va betoblig'in xubrok vajah birla ajab yaxshi ado qilibdurkim:

Bir musofir oy xayoli qildi ko'nglumni xarob,
Qolmadi jonimda onsiz vahki ne toqat, ne tob.
"Te harfi:
Manzur labidin obi hayotni xijl va Iso(4) oni qoshida dam urmog'din munfail degani obi hayotdek ravonso va Iso damidek ruhafzo tushubtur:

Ey dudog'ing sharbati sharmandasi obi hayot,
Nutqung ollida erur Isog'a dam urmoq uyot.
Hajri barqidin shabistonig'a o't tushganining ifshosi va uchqunidin bayt ul-ehzoni kuyganining adosi ajab o'tluq matla tushubturkim:

Vahki, hijron barqidin tushti shabistonimg'a-o't.
Uchquni birla tutashti bayt ul-ehzonimg'a o't.
"Se harfi:
Bu harfda turk shuarosining malik ul-kalomlari sher aytmaydurlar, balki ayta olmaydurlar, to anga ne yetgayki, bu muqobalada kishi oni keturgay yo nisbat bergay. Bu matla tarifida muncha basdur:

This is not registered version of TotalDocConverter

Yor ko'yidin o'tarda ko'rguzur bu zor maks,
So'z desa dog'i javobida qilur bisyor maks,
"Jim harfi:

Rahmsiz yori qonin to'kib tarahhum qilmag'oni va mehsiz dildori holin ko'rib tabassum qilmag'onini aytur:

To'kub qonim, tarahhum qilmading hech,
Ko'rub holim, tabassum qilmading hech.

Bu radif ham go'yoki sharif tab va latif zehning ixtiroidurkim, eshitilmaydur, bag'oyat shirin va dilpazir va rangin voqe bo'lubtur:

Xasta jonim zafig'a lali shakarboring iloj,
Zor ko'nglum dardig'a jonbaxsh guftoring iloj.

"He harfi:

Bu harfqa dag'i turkiy alfoz guharin nazm silkiga tortquvchi shuaro taarruz qilmaydurlar, hamonoki, ishkoli jihatidindur, yordin ne kelsa, oni muboh bilib, jon berurda debtur:

Yordin ne kelsa oshiq bersa jon bo'lg'ay muboh,
Daftari ishq ichra go'yo buyla bo'lmish istiloh.

"Xe harfi:

Bu harfda turkigo'y shuarokim, devon tartib qilibdurlar, o'zlarin mazur tutub o'tubdurlar va bag'oyat xub matladurkim:

Oy yuzungdek ko'rmadi bir mehr davronida charx,
Balki kun tortib xijolat mehri raxshonida charx.

"Dol harfi:

Mashuq vasli umididin muddate mustamand bo'lub ul davlat muyassar bo'lg'ondin so'ngra sihat marazg'a mubaddal bo'lg'on tahririda bu ikki baytning dag'i manisi bir-biriga muvaffaq va musalsal voqe bo'lubtur asru va g'arib tartib va ajib tarkib tushubtur:

Muddate ishqing xayoli birla erdim mustamand,
Bodai vasling bila bir dam bo'lay deb bahramand.
Chun bu davlat bo'lg'udek bo'ldi muyassar, voykim,
Sihatim ul lahza tole zafidin topti gazand.